

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hämeen liitto
Regional Council of Häme

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

JANAKKALA

Päätarina: Aarre

Oskari Jaakkola on kiinnostunut historiasta enemmän kuin digikehityksestä. Hän on kuullut, että Janakkalassa on aarre ja sitä hän lähtee etsimään. Hän uskoo, että se on jokin esihistoriallinen löytö, koska se olisi hänelle oikea aarre. Hän kutsuu unessa apuun Janakkalan miekkamiestä, jonka 1300-luvulta peräisin oleva hauta oli joitain vuosia sitten löydetty.

”Kyllä siellä sinulle aarre on, kunhan historiallisia paikkoja kierrät ja niiden tarinoita kuulet. Aarteen näkeminen vaatii sekä järkeä että sydäntä, silmiä ja korvia!”

Oskari heräsi ja mietti Janakkalaan matkatessaan Miekkamiehen sanoja. Mitä ne mahtoivat tarkoittaa?

Oskari aloittaa retkensä Laurinlähteeltä, joka Taaranlähteenäkin on tunnettu uhrilähde. Siellä hän kohtaa Miljan, mustiin pukeutuneen goottityön, joka kertoo hänelle tarinan. Yhdessä he jatkavat matkaa...

Janakkalan kunta: ”Nostan lemmen liehumahan”

Rauni tuijotti kasvojaan lähteen pinnasta. Tuli loimusi säikähtäneissä silmissä, rinnassa ja kutitteli jo kantapäitä. Hän oli nähnyt soturinsa eilen täällä ja ollut varma tämän puolustavan Hakoisten linnavuorta kahta komeaa miekkaansa säästämättä.

Rauni oli piiloutunut kuusen taa, muttei voinut olla kurkistelematta, kun mies kastoi miekkansa kärjet lähteeseen ja puheli rauhallisella äänellä niiden haltioille.

Juo sitä vettä, kasta päätä ja jalkasi käytä Taaran lähteessä! Komensi vanha nainen ja oli toteltava, vaikka tulet paloivat korkeampina ja Raunia kauhistutti. Samalla hän oli kiihdyksissään ja riemuitsi sydämensä raivoisasta sykkeestä. Vanha nainen alkoi loihtia heilauttaen kättään joka säkeen välissä merkitsi Raunille ponnistaa liekkien yli edestakaisin kuin pillastunut ratsu.

”Minä nostan neien lemmen, neion kunnian kohotan. Nostan lemmen liehumahan, kunnian kukoistamahan...”

Pitkän loitsun päättyessä Rauni vajosi polvilleen. Lähteen kirkkaasta pinnasta katsoivat nyt hänen soturinsa kasvot.

Pyhän Laurin kirkko: Ilmarin paluu

Rankka työ ja pitkä elämä näkyivät 61-vuotiaan miehen kasvoilla syvinä uurteina ja liikkuminen oli varsin hidasta ja vaivalloista. Ilmari oli kuitenkin vielä kerran halunnut tulla sunnuntaina jumalanpalvelukseen.

Ilmari istui kirkon penkissä ja muisteli, kuinka hän syyskuussa 1520 oli nuorena miehenä osallistunut kirkon vihkipalvelukseen. Vielä tuolloin hän ei tiennyt, että hänet siellä myöhemmin kastettaisiin ja siitä tulisi hänelle tärkeä pyhä paikka.

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hämeen liitto
Regional Council of Häme

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ilmari näki omien käsiensä jäljen tiilestä holvatussa sisäkatossa, mutta oli hän ollut mukana tekemässä niin pohjoispuolen sakaristoa kuin eteläpuolen asehuonetta.

Ilmaria edelleen puistatti kirkon rakennuttajan kohtalo. Jo ennen kirkon vihkimistä mies oli mestattu Hämeenlinnassa. Aikaisemmin Ilmaria oli kirkossa usein jopa pelottanut, esimerkiksi puolitoistametriseen puuristiin käsistä ja jaloista naulattu mies oli tuntunut hyvin oudolta. Nyt hän tiesi, että se oli Jeesus Kristus.

Janakkalan kunta: Berttan salaisuus

Bertta kiirehti askeliaan Vähä-Kurjen torpan pihalla ja toivoi, ettei tulisi huomatuksi. Oli hänen häöpäivänsä ja hän muuttaisi pysyvästi oman Aatunsa rinnalle. Molempia liittoja oli jo viikkokausia touhuttettu ja anoppi-Maija oli ollut tyytyväinen hänen kapioihinsa. Häät olisivat varsinainen tapaus, koska samalla vietettäisiin myös torpan tyttären häitä.

Berttalla oli kuitenkin yksi askare jäljellä, jonka hän halusi ennen vihkimistä ehtiä. Isoäiti oli opettanut, että metsässä olevan kiven kuppeihin piti tuoda lahjoja hyvän onnen takaamiseksi. Bertta kantoi mukanaan pientä pulloa, johon oli päättänyt hakea ikiaikaisen lähteen vettä lahjaksi.

Nykyään sellaiseen eivät tietenkään monet enää uskoneet, jotkut pelkäsivätkin tai sanoivat niitä pakanoiden töiksi. Pelotti, että uusi anoppi muuttaisi suhtautumistaan, jos tietäisi.

Berttan kumartuessa lähteelle täyttämään pullonsa. Anoppi-Maija hymyili metsän reunassa tyttarelleen "Katsos vain miniää, samalla asialla taidetaan olla."

Janakkalan kunta: Kovan onnen kievari

Heikki räpytteli savuisia silmiään ja valeli niihin lähteen raikasta vettä. Hämärässä leijui yhä savun haju kivijalkaansa asti palaneelta kestikievarilta. He olivat Tarinmaalta olleet ensiksi paikalla ja tehneet tuntikausia sammutustyötä liekkien tulviessa ulos molempien kerrosten ikkunoista.

Kievari oli ollut jo 1700-luvun puolivälistä ja saanut nimensä uhrilähteellä pidetystä mekkalasta, jota myöhemmin ylläpitivät kievarin kahinat sekä ilmeisen värikkäät isännät. Yksi alituisen käräjillä nähty oli tuomittu raipan iskuihin kirkon mäen piiskamännyissä. Vielä 50-luvulla Heikin lapsuudessa lapsia oli niillä peloteltu.

Toisen tarinan mukaan kievarissa oltiin sen verran hienoja ja ylpeitä, että resupekat käännytettiin pois. Näin kävi myös erälle maata kiertävälle matkaajalle, joka nukkavieruksi tuomittuna sai armotta lähtöpassin. Kenties oli samoilla sijoilla kuin Heikki nyt, kuusen alla torkkunut. Myöhemmin sitten kuultiin kuinka itse Elias Lönnrot ei ollut saanut Räikälässä päätään kallistaa!

Janakkalan kunta: Rauhoittavaa rakkautta

Silmät rävähtivät auki, oliko hän nukkunut? Juhani tähyisti hädissään pellon yli Räikälän siltaa. Onneksi kaikki oli rauhallista. Hänen joukkonsa oli komennettu juoksuhaudaan pitämään silta punaisten hallussa, vaikka

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hämeen liitto
Regional Council of Häme

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

mikä olisi. Saksalaiset oli pakotettu edellisenä iltana perääntymään. Luulivat noin vain marssivansa kirkolle, kun saivatkin aika tulituksen niskaansa.

Juhani hieraisi silmiään nähdessään huhtikuisen aamu-usvan muodostaman hahmon. Soturi hevosensa selässä näytti olevan toisesta ajasta. Tämä heilutti kahta pitkää miekkaa kohti näkymättömiä vastustajia. Yhtäkkiä hänen hevosensa sortui ja hahmo katosi.

Ratatatattam! Juhani nappasi aseensa tajuten kauhukseen, etteivät laukaukset tulleetkaan sillan suunnalta vaan selustasta. Hän lähti muiden mukana kiireesti perääntymään, kompasteli ja kaatui lopulta kosteaan maahan aivan lähteen äärelle. Ennen kuin tuli hiljaista, hän ehti nähdä veden pinnassa kauniin nuoren naisen tulen leikki ympärillään ja rauhoittavaa rakkautta katseessaan.

päätarina jatkuu:

”Mistä Sinä olet kuullut kaikki nämä tarinat”, kysyy Oskari Miljalta.

”Olen tutkinut netistä tämän paikkakunnan historiaa ja löytänyt sieltä myös tietoa kirjoista, joita kannattaa tutkia ja lukea.”

”Minä en nettiä arvosta, olen aarteenetsijä”, Oskari toteaa hiukan ylimielisesti ja Milja hiljenee. Samassa Oskari muistaa Miekkamiehen sanat.

”Anteeksi”, Oskari pyytää, ”en tarkoittanut pahalla. Varmasti voidaan tarvita molempia, minun työkalujani ja sinun tietokonettasi, ja voimme vaikka löytääkin aarteen.”

”Niin, niinhän sitä sanotaan, että aarteen näkeminen vaatii sekä järkeä että sydäntä, silmiä ja korvia!” Oskari hämmentyy. Miekkamiehen sanat... Hän katsoo Miljaa pitkään ja yhtäkkiä tajuaa, että hänen aarteensa taitaakin olla lähempänä, ihan tässä vieressä.

”Etsitäänkö aarretta yhdessä”, hän kysyy arasti Miljalta, joka nyökkää.

Yhdessä he jatkavat matkaa, mutta löytävätkö he aarteen? Sehän riippuu vain heistä itsestään.